

۲۰۲۴ (۲) پژوهش و عصر معاصر از ایکاف

راسل ایکاف (RUSSEL ACKOFF) در سال ۱۹۱۹ در آمریکا متولد شد. لیسانس معماری و دکترای فلسفه علم را از دانشگاه پنسیلوانیا اخذ کرد. از آن پس تاکنون به عنوان استاد رشته فلسفه علم و علوم سیستم هادر این دانشگاه مشغول به کار بوده است. ایکاف ۲۲ کتاب و بیش از ۲۰۰ مقاله تألیف و منتشر کرده است. او به عنوان محقق و معلم بایش از ۲۵۰ شرکت ارتباط داشته است. ایکاف را به عنوان مردم‌رسانی می‌شناسند. یک معمار، فیلسوف، طراح شهر، محقق در عملیات و متخصص در حل مسئله و نظریه سیستم‌ها. کتاب تحقیق در عملیات او که در سال ۱۹۵۷ منتشر شد کتاب آموزشی پیشاز محسوب می‌شد. او مؤسس و رئیس موسسه مشاور و مدیریت INTERACT است. ایکاف بینانگذار رویکرد انقلابی در برنامه ریزی و نظریه پرداز برنامه ریزی تعاملی است. او معتقد است برنامه ریزی تعاملی ابزاری است برای کنترل تغییر و آثار آن و افزایش سرعت سازگاری با تغییراتی که به کنترل درنمی‌آیند. این تغییرات پیوسته از عصر پیشین یعنی عصر ماشین تا عصر کنونی که او آن را عصر سیستم‌های نامدادامه داشته است. با این توضیح که تفکر غالب در عصر ماشین که طی ۴۰۰ سال در دنیای غرب حاکم بود «تفکر تحلیلی» مبتنی بر تجزیه و تحلیل بود. در حالی که تفکر نوین «تفکر ترکیبی» است که در آن تمامی روابط متقابل اجزا یک سیستم در قالب کلیت و تمامیت سیستم دیده می‌شود بدون آنکه اجزای مستقل آن به صورت انفرادی با جداشدن از سیستم معاشر داشته باشد. بنابراین، در این نوع رویکرد فکری، شناخت از کل به جزء پیش می‌رود و نوعی کل نگری حاکم می‌شود.

ایکاف بین توسعه و تفکر سیستمی رابطه ای معنادار می‌جوید که درنهایت به بهبود کیفیت زندگی و چگونگی استفاده انسان از تواناییها و دارائیها و افزایش شایستگی‌های خود می‌انجامد. او بر این مسئله پای می‌فرشد که هر قدر فرد یا سازمان یا کشور یا سیستم توسعه یافته تر باشد کمتر تحت تاثیر محدودیت منابع قرار خواهد گرفت. ایکاف موانع توسعه را عمدتاً در درون سیستم جستجو می‌کند و رفع تفاوتها و تعارضها در حرکت روان و سریعتر توسعه موثر می‌داند.

ایکاف ضمن قائل شدن به تکامل مفهوم و ماهیت شرکت از مکانیکی به ارگانیکی و درنهایت به

کار غیرانسانی شد و این موجب بروز یکی از دشوارترین مسائل بشر امروز یعنی «یگانگی از کار» گردید.

* آیا این درست است که شما سابقه وریشه تاریخی مفهوم سیستم را در شرق می‌باید؟
- همین طور است. خدای عصر ماشین خالق و علت همه پدیده‌ها و معلوله‌ها و اجرابود. در عصر سیستم‌ها مفهوم کل گرایانه از خدا به عنوان یک کل فاقد شخصیت و فردیت مطرح است. بسیاری مذاهب شرقی خدا را به عنوان یک «سیستم» مفهوم سازی می‌کنندنه به عنوان یک «عنصر». بنابراین، شگفت آور نیست که در چند دهه اخیر بسیاری از جوانان غرب به مذاهب شرق روی آورده‌اند. شرق قرنهاست که مفهوم سیستم را برای سازمان دادن تغیر خود درباره عالم مورد استفاده قرار داده لیکن درباره سیستم به صورت علمی فکر نکرده است. بنابراین، امید هست که در آفریندن علوم سیستم‌ها بتوان فرهنگ‌های شرق و غرب را تلقیک کرد. این دو فرهنگ در عصر سیستم‌ها ممکن است با هم تلاقی کنند.

* نسبت سیستم و اجزای سیستم چگونه است؟

- اصل سیستمی می‌گوید اگر هر جزء سیستم به صورت مجزا تاحد امکان عملکرد کارآمد داشته باشد عملکرد کل لزوماً تاحد ممکن کارآمد نخواهد بود. اگر بهترین قطعات و اجزا را از خودروهای مختلف برداشته و خودرو جدیدی را با آن مونتاژ کنیم آیا بهترین خودرو را خواهیم داشت؟ البته خیر. اصلاً خودرویی نخواهیم داشت زیرا اجزا به علت عدم تناسب به هم متصل نخواهند شد. حتی اگر متصل هم شوند نخواهند توانست به خوبی با هم کار کنند. عملکرد هر سیستم بیشتر به تعامل اجزای آن بستگی دارد تا فعالیت مستقل از هم هر یکی از آنها به همین شکل یک تیم فوتیال یا بیس بال تشکیل شده از قهرمانها به ندرت بهترین تیم موجود خواهد شد. در میان اجزای سیستم‌ها یک « تقسیم کار » وظیفه ای وجود دارد. مجموعه‌ای از عوامل یا اجزا که همه کار مشابهی انجام می‌دهند «سیستم» تشکیل نمی‌دهد، یک «مجموعه» یا «تیم» می‌ماند. مثلاً شماری آدمهای متوجه انتو بوس سیستم تشکیل نمی‌دهند. هر بخش از سیستم وظیفه‌ای به عهده دارد و برحی از این وظیفه‌ها باید متفاوت باشد. برای سازمان دادن یک سیستم باید کارهای آن به طور تخصصی

می‌داد. علت، شرط لازم و کافی برای به وجود آمدن معلوم است.

* عصر جدید را چه باید بنامیم

- عصر سیستم‌ها. عصر ماشین تاحدود بسیاری به تاریخ پیوسته اما عصر سیستم‌ها عتمد تابه آینده تعلق دارد. انقلاب صنعتی محصول عصر ماشین است. عصر سیستم‌ها با ظرفیت ویژه‌ای از عصر ماشین زائیده می‌شود. به نظر من عصر سیستم‌ها سنتز عصر ماشین (تر) است و آتشی تزان هنوز در حال شدن است، درست همان طوری که برای عصر ماشین در رنسانس روی داد. در حقیقت انقلاب صنعتی یکی از پیامدهای کوشش بشر در تقلید از خداوند بود که به ساختن ماشینهای مختلف برای انجام کارهای موردنظر پسر منجر گردید.

* رویکرد تفکر در عصر سیستم‌ها چیست؟

- رویکرد سیستمی. تفکر عصر ماشین تها با تعامل اجزای پدیده سروکار داشت اما تفکر سیستمی همان است به اضافه ارتباطهای متقابل پدیده با پدیده‌های دیگر در آن محیط و با خود محیط. جوهر تفکر عصر ماشین تحلیل یا تفکیک چیزها بود و جوهر تفکر سیستمی ترکیب چیزهای است. مرحله شناخت در رویکرد سیستمی عبارت است: اول تعیین یک مجموعه یا سیستم فراگیر که باید تشریح شود. دوم تشریح رفتار آن مجموعه و سوم تشریح رفتار پدیده بر حسب نقشهای وظیفه‌های آن در مجموعه. این رویکرد را می‌توان تفکر تلقیقی نامید در مقابل تفکر تحلیلی که مختص به عصر ماشین بود. تحلیل، اطلاعات می‌آفریند و تلقیق شناخت می‌دهد. تحلیل قدرت توصیف دارد و تلقیق قدرت تشریح. تحلیل به درون پدیده می‌نگردد و تلقیق به بیرون. در عصر جدید به جای علت - معلول که محیط هیچ دخالتی در آن ندارد، تولیدکننده - تولید همه چیز را توضیح می‌دهد که روابط آنها آنکه از «محیط» است.

* جبر گرایی عصر ماشین در عصر جدید به چه سرنوشتی دچار شده است؟

- جبر گرایی مبنی بر درون داد در عصر ماشین، به فرجام گرایی با گرایش برون داد در عصر سیستم ها تبدیل شده است. در عصر ماشین برخی باور داشتنده که اختیار، پنداشی است اعطای شده به بشر توسط خداوند رحیم که می‌دانست زندگی بدون آن چقدر ملال آور می‌شد. انسان چون حشره‌ای تصور می‌شد که بر خرطوم فیلی نشسته

عصر ماشین
تا حدود بسیاری
به تاریخ پیوسته
اما عصر سیستم‌ها
عمدتاً
به آینده تعلق دارد.

توسعه بر منابع بسیار بیشتر از تاثیر منابع بر توسعه است، یعنی هر چقدر که فرد یا سیستم هدفدار توسعه یافته تر باشد کمتر به منابع خارجی اتکا دارد و بالاتر بخشی بیشتری می‌توان منابع لازم برای بهبود کیفیت زندگی را ایجاد کند و مورد استفاده قرار دهد. به همین سبب برای رهبری دگرگونی، توسعه بیش از رشد موردنوجه است.

• در مورد تفاوت دو مقوله توسعه و رشد بیشتر توضیح دهد.

- رشد، افزایش در اندازه یا تعداد است اما توسعه، افزایش در شایستگی است. استاندارد زندگی یک شاخص برای رشد است اما کیفیت زندگی، شاخصی برای توسعه است. رشد لزوماً با افزایش در ارزش یعنی توسعه توأم نیست. رشد، مقوله به دست آوردن است و توسعه مقوله یادگیری. رشد در مورد آن چیزی است که داریم و توسعه آن است که با آنچه داریم چه می‌توانیم بکنیم. مظور از رشد شرکتها، افزایش در اندازه یا مقیاس و عملکردها مثل فروش ناخالص، سهم بازار، تعداد کارکنان یا سود خالص است. اما توسعه حالتی نیست که با آنچه فرددار تعریف شود بلکه فرایندی است که توسط آن فرد تووانیها و اشتیاق ارضی آرزوهای خود دیگران را افزایش می‌دهد. توسعه افزایش ظرفیتها و تووانیهای است که افزایش دستاوردها.

توسعه بیشتر جنبه انگیزش، دانش، درک و خرد دارد تا جنبه مال و ثروت. توسعه شامل خواست و توانایی است بنابراین نمی‌توان آن را به دیگری داد یا بر او تحمیل کرد. توسعه مثلاً درمان پزشکی نیست. هیچکس نمی‌تواند آن را تجویز کند، بلکه شبیه درس دادن است که گرچه کسی نمی‌تواند به جای دیگری یاد بگیرد یا برانگیخته شود اما می‌تواند یادگیری و انگیزش دیگری را ترغیب کند. توسعه استعداد پیشرفت است که پیشرفت سطح زندگی، هر قدر فرد یا سیستم توسعه یافته تر باشد کمتر تحت تاثیر محدودیت منابع قرار خواهد گرفت.

• آیا می‌توان تفاوت و نسبت رشد و توسعه را مانند نسبت کارایی و اثربخشی دانست؟

- بله. برای درک مقوله رهبری دگرگونی، درک تفاوت کارایی و اثربخشی مهم است. کارایی یا بازدهی اندازه گیری حد استفاده صحیح از منابع برای رسیدن به اهداف است. این مقوله ای فاقد ارزش است. اما اثربخشی، کارایی است که به وسیله ارزش‌های اهداف دست یافته شده وزن داده می‌شود. بنابراین، مقوله‌ای ارزش مدار است. مثلاً

بین اجزا آن تقسیم شود و هماهنگی بین آنها ایجاد شود.

• پس مفهوم سیستم را وقتی می‌توانیم اطلاق کنیم که اجزاء اداری شرایط و ویژگیهای خاصی باشند؟

- بله. اصولاً سیستم مجموعه‌ای از دو یا چند جز است که حائزه شرط باشد:

۱- رفتار هر جز بر رفتار کل تاثیر دارد؛

۲- رفتار اجزا و تاثیر آنها بر کل بهم وابسته است؛

۳- هر یک از گروههای فرعی بر رفتار کل تاثیر دارند و تاثیر هیچکدام از آنها مستقل نیست.

بنابراین، سیستم مجموعه عناصری است که نمی‌توان آن را به اجزای مستقل از هم تفکیک کرد. هیچکدام از اجزای انسان، انسان نیست فقط کل آن انسان است. اگر سیستمی را از نظر فیزیکی یا مفهومی به اجزا تفکیک کنیم، خاصیت‌های ضروری خود را از دست می‌دهد. به این دلیل سیستم، کلی است که شناخت آن با تحلیل امکان پذیر نیست. درک این مطلب نخستین منبع انقلاب فکری است که تغییر عصر را فراهم آورد.

• از توضیحات شما این گونه استنبط می‌شود که ویژگی اصلی تفکر سیستمی، کل نگری است. آیا بنین چنین است؟

- تفکر سیستمی تفکر ترکیبی است نه تحلیلی. مثبت نگر است نه منفی نگر. این تفکر خواهی اجزار از خواص کل به دست می‌آورد و استخراج می‌کند نه خواص کل را از خواص اجزا. یعنی شناخت از کل به جزء پیش می‌رود نه از جزء به کل چنان‌که دانش عمل می‌کند.

• به نظر شما تفکر غالب در مدیریت سازمانهای در عصر سیستم‌ها کدام است؟

- روش شناسی متداول مدیریت عمدتاً بر اساس تفکر عصر ماشین است. هنگامی که مدیر از بامسائل یا وظایف پرگر و پیچیده‌ای روپرور می‌شوند تقریباً همیشه آنها به بخش‌های حل شدنی یا مهار شدنی تجزیه می‌کنند. سپس برای حل کل مسئله، آنها در کارهای قرار می‌دهند. امام‌محمدی هستیم که جمع بهترین راه حل‌های مناسب اجزاء، بهترین راه حلی برای کل نخواهد بود. بسیاری از مدیران فعلی، اعمالی را در سازمانهای اشان مدیریت می‌کنند که جداگانه اتفاق می‌افتد. این امر بر اساس این فرض غلط استوار است که بهبود در عملکرد اجزا به طور جداگانه، ضرور تابعث بهبود عملکرد کل شرکت می‌شود. این یک بنیان غلط است.

**هر قدر فرد
یا سیستمی
توسعه یافته تر باشد
کمتر تحت تاثیر
محدودیت منابع
قرار خواهد گرفت.**

های مفید را در کار خلاق در اختیار بگذارند اما نمی توانند خلاقيت پدید آورند. تمایل دست زدن به کاری جدید بیشتر موضوعی شخصیتی است.

- رهبری با مدیریت و اداره کردن چه تفاوت هایی دارد؟

- البته این واژه های بیشتر در تداخل با یکدیگر استفاده می شوند در حالی که تفاوتهاي مهمی بين آنها وجود دارد. اداره کردن عبارت است از جهت دهی به دیگران در انجام خواست یک شخص ثالث، با استفاده از وسائلی که توسط همان شخص ثالث انتخاب شده است. مدیریت عبارت است از جهت دهی به دیگران در پیگیری اهداف با استفاده از اهداف و وسائلی که هر دو توسط مدیر انتخاب شده است. رهبری عبارت است از راهنمایی، تشویق و تسهیل پیگیری به وسیله دیگران است که هم هدفها و هم وسائل را انتخاب کرده اند یا انتخاب آنان صحنه گذاری شده است. رهبری نیازمند توانایی هماهنگ سازی خواست و تمایل پیروان با خواست رهبر است به گونه ای که پیروان به صورت داوطلبانه کار از روی اشتیاق و فدای کاری دنبال کنند. این داوطلبی، اشتیاق و فدای کاری لزوماً در مدیریت یا اداره کردن وجود ندارد.

- نقش رهبری ذر ترسیم چشم انداز سازمان چگونه است؟

- چشم انداز توصیفی است از یک حالت و وضعیت که می خواهیم معقول تر و مطلوب تر از وضع فعلی باشد. این حالتی است که بدون تغییر اساسی جهت، نمی تواندیه دست آید بنابراین به توانایی برای برانگیختن و الهام بخشیدن نیاز دارد. رهبری باید توانایی اجرایی کردن چشم انداز را داشته باشد. الهام بخشی بدون اجرا، تحریک کردن است نه رهبری. اجرا بدون الهام بخشی مدیریت یا اداره کردن است نه رهبری. بنابراین، رهبر هم باید خلاق باشد تا بتواند الهام بخشند و هم شجاع باشد تا بتواند کار اجراییش ببرد.

- رسالت سازمان چه نقشی در هویت بخشی به سازمان دارد؟

- رسالت یک مقصود بسیار فراگیر است که می تواند همه اعضای سازمان و فعالیتهای آنها را جهت دار کند. رسالت، سازمان را برای یک فعالیت هماهنگ بسیج می کند. بیانه رسالت بسیار فراتراز تعیین نقش برای یک نظام است. هر نظام هدفمند مثل سازمان نقشهای متعددی ایفا می کند.

یک خیاط ممکن است در عین کارایی، لباسهایی بدو زد که درست اندازه نباشد. خیاط دیگر که کارایی کمتری دارد لباسهایی بدو زد که به خوبی اندازه باشد. از آنجا که «اندازه بودن» یک ارزش برای مشتری است، خیاط دوم را باید اثربخش دانست، در عین اینکه کارایی کمتری دارد. البته یک خیاط می تواند هم کارا و هم اثربخش باشد. کارایی موضوعی است که به انجام درست کار مربوط می شود اما اثربخشی به انجام کارهای درست برمی گردد. هرچه ما کارهای غلط را درست تر انجام دهیم از مقصد دورتر می شویم و اشتباها همان بیشتر می شود. وقتی در انجام یک «کار غلط» اشتباه می کنیم و آن را تصحیح می کنیم، اشتباهمان افزایش می یابد. اما وقتی کار درستی انجام می دهیم و اشتباه می کنیم و آن اشتباه را تصحیح می کنیم، بیشتر در مسیر و مقصد رسیدن به هدف قرار می گیریم. بنابراین، بهتر است کارهای درست را غلط انجام دهیم تا اینکه کارهای غلط را درست انجام دهیم.

- موانع رشد و توسعه سازمان گدام است؟

- موانع و محدودیتهای رشد سازمان معمولاً ناشی از محیط سازمان است اما موانع توسعه بیشتر در درون سازمان جای دارد. یعنی محدودیتهای اصلی رشد بیرونی هستند و از بیرون تحمل می شوند در حالی که محدودیتهای اصلی توسعه درونی و خود تحمل هستند و به تفاوتها و تعارضها برمی گردد. تفاوت اختلاف میان باور سازمان درباره خود و واقعیت موجود است، یعنی میان آنچه که ادعامی شود و آنچه که عمل می شود. این تفاوتها ممکن است درباره هدفها، وسائل و ابزار، باورهای مربوط به کمیته، کیفیت و نحوه استفاده از منابع در درسترس باشد. برای بیشتر سازمانهار و یارویی با حقیقت دشوار است. عدم تمایل آنها به این امر بزرگترین مانع توسعه محسوب می شود. تعارض نیز زمانی پیدید می کند که دو یا چند آرزو به صورتی با هم تلاقي می دیگر را دری بند. تعارضها ممکن است درون افراد، بین افراد، میان افراد و شرکت یا بخشهايی از شرکت، درون واحدها، میان واحدهای هم سطح، بین واحدهای در سطح مختلف سازمانی، درون کل شرکت و بین شرکت و گروههای خارجی باشد. این تعارضها ممکن است در عملکرد فرد و گروه و توانایی بهبود را کاهش دهد.

- اشاره کردید که شاخص توسعه

بهتر است
کارهای درست را
غلط انجام دهیم
تا اینکه
کارهای غلط را
درست انجام دهیم.

در مغز به دست نمی آید. یادگیری در موقعیتی پدیده می آید که شما علاوه مدنده یادگیری هستید و انگیزه دارید. یادگیری از تجربه نشأت می گیرد تجربه دلالت بر انتخاب دارد. بنابراین، افزایش ظرفیت یادگیری لزوماً توسعه تجربه و گسترش دامنه انتخابهای موجود را به ارمنان می آورد. یادگیری با سازگاری مرتبط است و هر دو فعالیتها بی هدف دار هستند که می توان آنها را آموخت.

سازگار کردن یعنی پاسخ دادن به تغییرات داخلی و خارجی برای محافظت از عملکرد یا بهبود آن، این سازگاری به معنای واکنشی غیرداوطلبانه به تغییرات بیرونی نیست بلکه واکنشهای داخلی را دربر می گیرد.

• انواع هدفهای سازمانها کدام است؟

- هدف از نتایج مورد نظر فعالیتها هستند. اول هدفهای کوتاه مدت که مقصدهایی است که در دوره برنامه ریزی می توان انتظار دستیابی به آن را داشت. دوم هدفهای میان مدت که هدفهایی است که در دوره برنامه ریزی شده انتظار دستیابی به آنها نیست بلکه امیدی رود که بعد حاصل می شوند و لی این باور وجود دارد که در دوره برنامه ریزی شده پیشرفت به جانب آنها امکان پذیر است. سوم آرمانها که هدفهایی است که می دانیم قابل دسترسی نیستند اما اعتقاد داریم که در دوره برنامه ریزی شده و پس از آن پیشرفت به جانب آنها امکان پذیر است.

• نسبت برنامه ریزی و این اهداف چگونه است؟

- برنامه ریزی عملیاتی عبارت است از انتخاب وسیله های برای رسیدن به هدفهای کوتاه مدت. برنامه ریزی تاکتیکی عبارت است از انتخاب وسیله های و هدفهای کوتاه مدت برای رسیدن به هدفهای میان مدت. برنامه ریزی راهبردی عبارت است از انتخاب وسیله های و هدفهای کوتاه و میان مدت برای رسیدن به ایده آهارا برنامه های بلندمدت.

• شما به نوعی برنامه ریزی که خود آن را برنامه ریزی تعاملی می نامید معتقدید. این نوع برنامه ریزی چه ویژگیهایی دارد؟

- در برنامه ریزی تعاملی، انتخاب آرمانها در مرکز قرار دارد. این نوع برنامه ریزی سیستمی از فعالیتهاست و چون سیستمی است، چیزی بیش از مجموع اجزای آن است. برنامه ریزی تعاملی محصول تعامل این اجزا است و مستلزم انتخاب

• رسالت سازمان چه خصوصیاتی باید داشته باشد؟

- رسالت باید مقصودی باشد که همه صاحبان منافع سازمان بتوانند عملابه آن تعلق خاطر داشته باشد. رشد نمی تواند رسالت سازمانی باشد. رشد ممکن است رسالت مدیریت یا صاحبان سهام یک شرکت باشد، به این معنا که سودآورترین یا مثلاً بزرگترین باشد، اما باه ندرت مورد علاقه اکثر اعضا سازمان و صاحبان منافع غیرسهامدار خارج از شرکت قرار می گیرد.

• نقش شرکت ها در جامعه چیست؟

- نقش اقتصادی شرکت ها در جامعه عبارت است از تولید و توزیع ثروت. از طریق این وظیفه است که از آنها تظاهر می رودد توسعه جامعه مشارکت داشته باشد. البته مسئولیت اجتماعی شرکتها تنها ناظر بر توزیع ثروت نیست بلکه باید ثروت را عادلانه توزیع کند. عدالت ضرور تابه معنای مساوات نیست. معنای عدالت مخصوصاً از بین بردن فقر است. منظور از فقر، سطح درآمدی است که فرستهای پیشرفت فردی و امید زندگی را کاهش می دهد. اصولاً مسئولیت هر سیستم اجتماعی از جمله شرکتها کوشش در بهبود کیفیت زندگی همه کسانی است که مستقیماً تحت تاثیر قرار می دهند.

• مفهوم شرکت در عصر قدیم و جدید چه تفاوت و تکاملی داشته است؟

- مفهوم شرکت از مکانیکی به ارگانیکی و از ارگانیکی به سازمانی تکامل یافته است. در دیدگاه ماشینی سازمان هدفی از خودش نداشت بلکه ابزاری بود در دست مالکان برای دستیابی به هدفهایشان. در دیدگاه ارگانیکی بقا و رشد برای شرکت مقصود اصلی تلقی می شد. در این دو تلقی، شرکت هیچ مسئولیتی نسبت به هدفهای اجزای اکارکنان خود نداشتند. اما در تلقی شرکت به عنوان سازمان، شرکت نسبت به همه صاحبان منافع و جامعه مسئول قلمداد می شود. در این دیدگاه، سازمان یک اجتماع است. اجتماعات تعهد دارند که توسعه آنها برای رسانده است. تسهیل بخشنده، در کیفیت و استاندارد زندگی آنها سهمیم باشند و به آنها کمک کنند تا به اهداف خود برسند.

• چرا دیگر از مفهوم شرکت به عنوان یک ارگانیسم نمی توان دفاع کرد؟

- ارگانیسم های برخلاف مکانیسم ها هدف خاص خود را دارند. اما در یک ارگانیسم، اجزا هدف خاص خود را دارند. اما در یک ارگانیسم، اجزا هدف خاص خود را دارند. اجزا مکانیسم هایی هستند

گرامیش تعاملی
به توسعه فرد،
سازمان، اجتماع
و بهبود کیفیت زندگی
می انجامد.

برای افزایش توانایی سازمان در ادامه حیات و بالندگی آن، باید توجه داشت که اصلاح نمی تواند کاری صورت دهد، دگر گونی لازم است. اصلاح متوجه تغییر وسایلی است که سیستم به کار می گیرد برای رسیدن به اهداف خود، دگر گونی شامل تغییراتی است در اهداف. این تفاوت همان است که پیتر دراکر می گوید، کارها را درست انجام دادن (اصلاح) و کار درست را انجام دادن (دگر گونی).

• نظم بخشیدن به آشنازگی چگونه انجام می شود؟

- این کار در سه مرحله باید انجام شود که حاصل آن تصویر پرشور و تحریک برانگیز تفصیلی آینده است. اول تجزیه و تحلیل سیستمی سازمان شامل شرح تفصیلی وضعیت سازمان، چگونگی عملیات، کسانی را که تحت تاثیر قرار می دهد و چگونگی این تاثیر و چگونگی تاثیرگذاری آن بر محیط و تاثیرپذیری از آن. دوم تجزیه و تحلیل موائع شامل تشخیص و تعریف موائع پیشرفت سازمان و سوم تدوین تخمینهای مرجع به معنای تخمین عملکرد آینده سازمان براساس گذشته نزدیک با فرض عدم تغییر در رفتار سازمان و محیط آن. این برآورد درواقع تصویری از آینده است که دلالت بر ادامه گذشته نزدیک سیستم است. منظور از محیط، مجموعه متغیرهایی که بر آنها فوژداریم لکن کنترل کامل نداریم.

• با اینکه برنامه ریزی در بسیاری سازمانها وجود دارد اما در موارد متعدد سازمانها با شکست مواجه می شوند. دلیل شکست برنامه ریزی چیست؟

- اشاره شد که در نگرش سیستمی، نسبت میان متغیرها را باید در نظر گرفت. در نسبت میان متغیرها، بیشتر موارد «روابط» با «وابستگی» اشتباہ گرفته می شود. وابستگیها روابط تو صیفی اند. علت - معلول و یا تولید کننده - تولید روابط تشریحی اند. بنابراین، برای شناختن آنها عموماً به نوعی آزمایش‌های کنترل کننده نیازمندیم که بسیار وقت گیر و پرهزینه تراز مشاهده تغییرات دو یا چند متغیر تحت شرایط کنترل نشده است، لذا تمايل زیادی به جایگزینی توصیف به جای تشریح وجود دارد و این امر مهمترین دلیل شکست برنامه ریزی است.

• ویژگیهای اصلی برنامه ریزی تعاملی چیست که مانع شکست آن شود؟

- سه اصل مشارکت، مداومت و کل نگری.

صریح وسیله ها، هدفهای کوتاه مدت، میان مدت و ایده آل هاست. این برنامه ریزی به طور نامحدودی ادامه می پاید و افق مشخصی ندارد.

• منظور تان چیست؟ مگر برنامه نباشد به زمان مشخصی تعلق بگیرد؟

- اصول تفاوت ضروری میان انواع برنامه ریزی از گرایش زمانی آنها ناشی می شود. گرایش مسلط بعضی برنامه ریزان به گذشته است و لذا برنامه ارتاجاعی است. گروهی به زمان حال گرایش دارند و برنامه آنها غیرفعال است.

برخی به آینده متمایل هستند و برنامه آنها فعال است. اما گرایش تعاملی، گذشته، حال و آینده را به عنوان بخش‌های مجزا اما جنبه‌های غیرقابل تفکیک که باید برای آن برنامه ریزی کرد می شناسد. بنابراین، می توان گفت فرد ارتاجاعی کوشش می کند برخلاف موج شنا کند. فرد غیرفعال سعی می کند در موج رونده موقعیت ثابتی به دست آورد. فرد فعل تلاش می کند سوار بر موج پیش آهنگ سفر کند. فرد تعاملی دریی کنترل آن است. در این نوع برنامه ریزی، به علت دید کل نگر، بخشها و سطوح یکسان هم مان و وابسته به هم برنامه ریزی می کنند و بنابراین نتیجه بهتری به دست می آید. این مفهوم از برنامه ریزی که همه باهم و در یک زمان انجام می شود مخالف برنامه ریزی ترتیبی از بالا به پایین یا پایین به بالادر سازمان است.

• هدف و فایده برنامه ریزی تعاملی چیست؟

- طرفداران برنامه ریزی تعاملی بر آن هستند که آرمان آینده باید بسیار بهتر از حداکثر توانایی کنونی باشد. بنابراین، گرایش تعاملی به جای بهادادن به بهترین عملکرد در زمان مشخص و تحت شرایط پیش‌بینی، آشنازگی نام نهاده اید و نظم بخشی به آشنازگی را شرط طراحی آینده دلخواه می داند. اتفاقاً توضیح دهد.

- آشنازگی یک سازمان عبارت است از آینده‌ای که سازمان در برابر خواهد داشت در صورتی که رفتار فعلی را ادامه دهد و در صورتی که محیط آن تغییر نکند و جهت خود را به صورت عدمه عرض نکند. آشنازگی سازمان چیزی است ناشی از رفتار فعلی و محیط آن. اگر شرکت رفتار فعلی خود را ادامه دهد و محیط آن آنچنان که هست باقی بماند، شرکت هرگز به هدفهای خود نخواهد رسید. نظم بخشیدن به آشنازگی یعنی تشخیص ماهیت تهدیدهای غالباً پنهان سازمان و پیشنهاد تغییراتی

**از طریق
مشارکت
در برنامه ریزی
تعاملی است که
اعضای یک سازمان
توسعه می یابند.**

انجام دهد که باید انجام می دادید. نوع دوم آنکه شما کاری که باید انجام می دادید انجام نداده اند. این اشتباه ناشی از غفلت است. اشتباه دوم مهمتر از اشتباه اول است. اگر شما به شرکتهایی نگاه کنید که شکست خورده یا مشکل داشته اند، مثل IBM در دهه ۸۰ می بینید مربوط به آن کارهایی است که انجام نداده اند. IBM ادنیال رایانه های کوچکتر نرفت و سپس دچار مشکل شد. اشتباه اول معمولاً در مستندات مکتوب می شود اما اشتباه دوم مکتوب نمی شود. بنابراین اگر خواهان تغییر هستیم باید شروع کنیم به اینکه اشتباهات راثیت کنیم و به صورت سیستمی از آنها باید بگیریم. این بخشی از تفکر سیستمی است.

• از مشکلات عصر حاضر که ناشی از عصر ماشین است تهی شدن کار از مفهوم واقعی و گستین ارتباط کار و زندگی و تفريح است. نسبت میان کار و تفريح چگونه باید باشد؟

- در گذشته کار را از تفريح و یادگیری جدا می کردند و آن را به چشم یک فعالیت مرتبه ای می دیدند و نه زیبا شناختی. بیشتر مردم حتی امروز کار را یک ضرورت ناخوشایند می دانند. نسل پس از جنگ جهانی دوم با کاری که رضایت بخش نیست و ارزش درونی ندارد بیگانه می شود.

بسیاری از افراد عمر خود را در کارهای می گذرانند که نمی خواهند آن را انجام دهند. آنها مجبورند در اوقات فراغت خود آن کارهای را که دوست دارند انجام دهند. این نوع زندگی تیره بختی است. بهترین نوع زندگی آن است که بین کار و تفريح اختلافی وجود نداشته باشد. احساس پیشرفت به سمت یک آرمان به زندگی معنا می دهد. این احساس که کیفیت زندگی ما و خیم ترمی شود به این علت است که کار در ما همچو احساس پیشرفتی به سمت آرمانها یا ویژگیهای یک حالت آرامانی مثل آرامش روانی، آرامش ذینیوی، تساوی فرستها و ریشه کن ساختن فقر پدیدنمی آورد. □

منابع:

۱ - راسل ایکاف، «برنامه ریزی تعاملی»، ترجمه دکتر سهراب خلیلی، نشر مرکز، ۱۳۸۰.

2 - R.J. ALLIO, R. ACKOFF, "INCONCLASTIC MANAGEMENT AUTHORITY", 2003.

3 - C. NOVAK, "INTERVIEW WITH R. ACKOFF", 2000.

4 - R. ACKOFF, "TRANSFORMING THE SYSTEMS MOVEMENT", 2004.

قرارداد. هدف اصلی هماهنگی دستیابی به چنین روشنی است. اصل ادغام حکم می کند که برنامه ریزی انجام شده مستقل در یک رده سازمان هرگز نمی تواند به اندازه برنامه ریزی وابسته به هم میان همه رده ها، اثربخش باشد. از بین برden تعارض میان سطوح مختلف سازمان تنها از طریق برنامه ریزی به شیوه های هماهنگ و ادغام شده قابل انجام است.

• مسائل برنامه ریزی را به چه شیوه هایی می توان حل و فصل کرد؟

- یک رویکرد، رویکرد کلینیکی است یعنی رفع کردن مسئله. یافتن وسیله ای که کار را به اندازه کافی خوب انجم دهد که رضایت حاصل شود. یعنی تولید یک نتیجه راضی کننده بیشتر بر اساس تجربه و قضاوت و تکابه عقل سلیم بیشتر مدیران رفع کننده مشکل هستند. یک رویکرد، رویکرد تحقیقی یعنی حل مسئله است.

یافتن وسیله ای که انتظار می روید بترین نتیجه ممکن را پیدا کردد یعنی بهینه سازد. در این حالت برای به تجربه و علم بیشتر از مدل های ریاضی استفاده می شود. یک رویکرد نیز رویکرد طراحی یعنی از میان بردن مسئله است. یعنی باز طراحی سیستم مربوط به نحوی که مسئله از میان بروند. این راه حل آرمان گرایانه است و به تجربه و آزمایش، قضاوت و علم و بروزه خلاقیت نیازمند است. خلاقیت عمدتاً موضوع شخص محدود بیهای خود تحمیل، بر طرف کردن آنها و کشف پیامدهای این کار است. نسبت دادن تحمیل محدود بیهای به مقامات بالاتر، اغلب راه ساده ای برای گریز از مسئولیت کشف و بررسی پیامدهای حذف این محدودیتهاست. به همین دلیل است که مسئله برنامه ریزی این نیست که چگونه می توان کیفیت زندگی دیگران را بهبود بخشید بلکه این است که چگونه می توان در آنها توانایی انجام این کار را برای خودشان پیدا کردد و آنها آموخت که پیوسته آنرا اثربخش تر نمایند.

• در مسیر تدوین و اجرای برنامه اشتباهاتی رخ می دهد. سازمان چگونه باید با اشتباهات برخورد کند؟

- اشتباهات منبع پایان ناپذیر یادگیری است، اگر شناسایی، عارضه یابی و تصحیح شوند. شما وقتی کاری را درست انجام می دهید نمی توانید یادگیری بذیراً اقبالاً آن را می دانید. اگر در سازمانی باشید که می گوید اشتباه کردن چیز بدی است بهترین راه برداز است که همچو کاری انجام ندهیداً دو نوع اشتباه وجود دارد. شما می توانید کاری

• جنبه مشارکتی برنامه ریزی تعاملی کدام است؟

- مهمترین محصول برنامه ریزی، فرایند آن است نه محصول آن یعنی برنامه. بنابراین، فایده اصلی آن در گیرشدن در فرایند است. از طریق مشارکت در برنامه ریزی تعاملی است که اعضای یک سازمان توسعه می یابند. همچو کس نمی تواند برای دیگری به طور موثر برنامه ریزی کند. بهتر است شخص برای خودش برنامه ریزی کند حتی اگر این برنامه ریزی بد باشد تا دیگران برای او برنامه ریزی کنند حتی اگر این برنامه ریزی خوب باشد. دلیل این امر در معنای توسعه نهفته است: افزایش آرزو و توانایی اراضی آرزو های خود و دیگران. این توانایی و آرزومندی از طریق برنامه ریزی توسط دیگران افزایش نمی یابد بلکه برای برنامه ریزی برای خویشتن آن را بهار مغان می آورد.

• آیا برنامه ریزی می تواند به صورت غیر مداوم انجام شود؟

- البته برنامه ریزی اغلب به صورت غیر مداوم انجام می شود. اما با توجه به رویدادهای غیرقابل پیش بینی، همچو برنامه ای هر قدر با دقت هم تهیه شده باشد مطابق انتظار پیش نمی رود. شاید مهمترین دلیل برای برنامه ریزی مداوم آن است که سودمندی اصلی آن در درگیری بودن با آن است. پس آن را باید متوقف کرد.

• جایگاه اصل کل نگری در برنامه ریزی تعاملی کجاست؟

- این اصل دو بخش دارد: هماهنگی و ادغام. اصل هماهنگی حکم می کند که برای بخش های مختلف سازمان بدون ارتباط با سایر واحد های همان رده نمی توان برنامه اثربخش تدوین کرد. بنابراین، برای همه واحد های موجود یک راه باید همزمان و بالارتباط متقابل برنامه ریزی کرد.

• چرا؟

- پاسخ در این حقیقت نهفته است که در برای بر تهدید یافر صنعتی موجود در یک واحد ممکن است بتوان در واحد دیگر و یا در تعدادی از واحد ها به طور همزمان برخورد مناسبی کرد. وقتی به یک مسئله عنوان مسئله تولید یا مسئله بازار یابی داده می شود به این معنای است که بهترین راه حل آن در همان واحد قرار دارد. بهترین راه حل یک مسئله تولیدی ممکن است از طریق یک تغییر در بازار یابی و یا به عکس باشد. مسئله هارا باید بدون در نظر گرفتن مکان بروز آنها، همزمان و با همکاری از نظرهای گوناگون ممکن مورد حمله

Timar

تیمار

نرم افزار مدیریت تکههای و تعمیرات

PM

الدیشه پردازان سازد

ندلور تخصصی سیستم های بهینه سازی
Andisheh Pardazan

۸۸۵۰۳۲ - ۸۸۷۴۹۱ - ۰۹۱۲۷۶۷۸۲۹۵

مشکلات نرم افزار

طراحی نشده در محیط ویندوز، قابل اجرا نیست، انعطاف فوق العاده
اچکات حرفه ای وسیع، ارتقای ماسنی، سیستم ها

هزایای سیستم :

آموزش و نصب رایگان، کارانتن یکسان، پیشگاش فوی
لها شده بطور وسیع در صنایع مختلف، ارائه خدمات مشاوره ای
جهت پیاده سازی بهینه

مشکلات غلی :

مدیریت اطلاعات فنی، مدیریت اطلاعات مواد، مدیریت تبریز انسانی
برنامه ریزی فعالیت های پیشگیرانه

کنترل فعالیت های افسراری اصلاحی (PM, EM, CM, ...)

طراحی و مکانیزاسیون سیستم های برنامه ریزی تولید و مواد
(MRPI, MRPH)

طراحی و مکانیزاسیون سیستم های اثبات رسانی جامع

(MIS) (ISO 9000)

نرم افزار کنترل مستندات و داده های استاندارد های

PM

سیستم جامع تکمیلی و تعمیرات ماشین آلات

تحت ویندوز - بانک اطلاعاتی SQL Server و قابلیت دریافت :

آن محاسبه اثر بخش تجهیزات و تحلیل EM

آن گزارشات تحلیلی جمیت مدیران ارشد و عامل

آن برنامه ریزی تعمیرات دوره ای، بازرسی، روانکاری،

کالibrاسیون و مقایسه با عملیات اجرا شده و بررسی علی

انحرافات و مغایرات و دریافت پیشنهادات اصلاحی

آن آموزش و نصب رایگان و کارانتن مادام عمر

اللیش
شرکت
شرکت
(مهندس نرم افزار)

تفصیل ما بیاده سازی و عملیاتی کردن سیستم PM در مجموعه شماست